

زهد واقعی از منظر اسلام/ تعریف زهد از زبان امام سجاد(ع)

یکی از موضوعاتی که در جهان امروز زیاد دستخوش سوء برداشت و انحراف شده بحث زهد و زهدگرایی است که ارائه تعریف درست، اصولی و ساده از آن می تواند در زدودن انحراف ها موثر و مفید باشد.

یکی از موضوعاتی که در جهان امروز زیاد دستخوش سوء برداشت و انحراف شده بحث زهد و زهدگرایی است که ارائه تعریف درست، اصولی و ساده از آن می تواند در زدودن انحراف ها موثر و مفید باشد. به گزارش خبرگزاری مهر، یکی از مسائل و موضوعاتی که در سبک زندگی دینی مطرح می شود "زهد" است. فلذا لازم است تعریف درستی از این موضوع داشته باشیم تا سوء برداشت ها از آن اصلاح شود.

اهل لغت زهد را به معنای "اندک و ناچیز" گرفته اند و زمانی که گفته می شود نسبت به چیزی زهد ورزیدند یعنی آن را حقیر شمردند و ناچیز انگاشتند. یکی دیگر از معانی زهد، خویشترداری در مقابل ناسپاسی ها و کارهای نارواست و کلا می توان گفت که زهد یعنی بی رغبتی قلبی به دنیا و امور دنیوی و پرهیز از آن. البته خیلی روشن است که از نتایج زهد، ترک قلبی دنیا است و به عبارت دیگر زهد یعنی اینکه دل و قلب انسان، وابسته به دنیا نباشد نه آن که دست آدمی از مال دنیا خالی باشد.

البته درباره زهد سوء برداشت زیاد است و برخی "زهد" را به "رهبانیت" تفسیر کرده اند، یعنی زاهد را کسی می دانند که از نعمت های حلال خدا و زینت های مشروع آن چشم پيوشند. اسلام پیروان خود را به زهد توصیه می فرماید ولی از رهبانیت پرهیز می دهد. پیامبر خدا (ص) به عثمان بن مطعون، که کار و زندگی را رها کرده و رهبانیت پیشه کرده بود فرمود: خداوند متعال بر امت من رهبانیت را مقرر نداشته است و رهبانیت امت من، همان جهاد در راه خداست.

زهد واجد آثار و نشانه هایی است که در کلام عرفا و بزرگان سیر و سلوک آمده است. در همین باره می توان به سخنانی از پیامبر اکرم (ص) اشاره کرد که می فرمایند: هر کس در دنیا زهد پیشه کند خداوند حکمت و بصیرت را در قلبش وارد سازد و زبانش را به حکمت گویا نماید و درد و درمانش را به او بشناساند و او را از دنیا سالم به دارالسلام (بهشت برین) بیرون برد.

زهد باعث می شود که انسان به تقوی رو آورد و هیچ چیز برتر و بهتر از تقوا و پرهیزگاری در دنیا و آخرت نیست و سرمایه انسان مومن تقواست. شخصی از امام سجاد (ع) سؤال کرد: زهد در دنیا چیست؟ امام فرمود: زهد همان رو آوردن و رغبت به تقواست.

یکی از راههایی که می توان به زهد رسید صبر است و از راه زهد و پرهیز از گناهان، صبر انسان زیادتر می شود و کسی که در مشکلات و مصائب صبر نداشته باشد زاهد نیست. امیر مومنان علی (ع) می فرماید: زاهد کسی است که صبور باشد و جاذبه عمل حرام بر صبوری اش غالب نیاید و در صورت دستیابی به نعمت ها نیز خدا را از یاد نبرد.

همه آدمها به دنبال آسایش و آرامش هستند، اما راه های به دست آوردن آن را نمی دانند و در وادی حیرت، غوطه می خورند. دین مبین اسلام، راه های آرامش را به مردم معرفی کرده است: خدمت به مردم، ذکر خدا، دوری از حرص و طمع و ... از جمله آن راه هاست. در این میان یکی از شیوه های کسب آرامش، زهد است. پیامبر اکرم (ص) فرمود: رغبت به دنیا مایه غم و اندوه و زهد و بی رغبتی به آن موجب آرامش قلب است.

برخی زهد را لباس مندرس پوشیدن، خانه ویران داشتن و پرهیز از نعمت های حلال دنیا دانسته اند. اما زهد واقعی و اسلامی این گونه نیست همچنان که در ابتدای زهد آوردیم تعریف آن دل نیستن به دنیا و علاقه قلبی به آن نداشتن می باشد اما گر کسی لباس تمیز و مناسب و خانه منظم و ماشین راهوار در اختیار داشت دلیل دوری از زهد نیست.

منابع:

- سفینه البحار، ج 1 ص 54

- اصول کافی، ج 2، ص 128

- وسائل الشیعه ، ج 11، ص 315

- خصال صدوق ج 1، ص 144